

SODBA PLANTARIČ ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 54503/00)

SODBA

V STRASBOURGU

29. junija 2006

Sodba bo postala dokončna v skladu z določbami 2. odstavka 44. člena Konvencije. Lahko je predmet tehničnih popravkov.

V zadevi Plantarič proti Republiki Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretji oddelek) na seji senata v sestavi:

g. J. Hedigan, predsednik,

g. B.M. Zupančič,

g. L. Caflisch,

g. V. Zagrebelsky,

g. E. Myjer,

g. David Thór Björgvinsson,

ga. I. Ziemele, sodniki,

in g. V. Berger, sodni tajnik oddelka,

po obravnavi na nejavni seji dne 8. junija 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 54503/00), ki sta jo na podlagi 34. člena Konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin («Konvencija») dne 10. januarja 2000 proti Republiki Sloveniji vložila njena državljana, g. Anton Plantarič in ga. Sonja Plantarič («pritožnika»).

2. Slovensko vlado («vlada») je zastopal njen zastopnik g. L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnika sta na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije zatrjevala, da je trajanje postopkov pred domačimi sodišči, v katerih sta bila udeležena kot stranki, predolgo. Vsebina njune pritožbe se je nanašala tudi na pomanjkanje učinkovitega notranjega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. Sodišče je dne 17. oktobra 2002 odločilo, da o pritožbi glede trajanja postopka in s tem povezanim pomanjkanjem pravnega sredstva obvesti vlado. Na podlagi 3.

odstavka 29. člena je odločilo, da bo hkrati odločalo o sprejemljivosti in vsebini zadeve.

5. Dne 14. februarja 2006 je Sodišče preložilo obravnavo zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnika, zakonca, rojena leta 1940 oziroma 1951, prebivata v Ljubljani.

A. Civilni postopek

6. Pritožnik je lastnik, pritožnica pa uslužbenka družinskega podjetja GIOR.

7. Dne 24. junija 1993 je pritožnik s podjetjem TAD Europe Corporation KERIN sklenil prodajno pogodbo v vrednosti 2.052.240 nemških mark (DEM) za stroje in orodje za proizvodnjo kovinskih in plastičnih izdelkov. Dne 28. in 29. julija 1993 je kupec odpeljal stroje in orodje, ni pa plačal dolgovanega zneska. Kasneje je plačal le majhen del nakupne cene.

8. Dne 21. junija 1996 je pritožnik prek svojega odvetnika pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani vložil tožbo, s katero naj bi kupca prisilil, da izpolni svojo finančno obveznost plačila 1.901.301 DEM glavnice, 84.392,08 DEM zapadlih obresti in tekočih obresti. Odvetnik je kot pritožnikovo prebivališče navedel Ferlach v Avstriji.

9. Istega dne, 21. junija 1996, je sodišče toženi stranki naložilo plačilo dolgovanega zneska. Pritožnikovemu odvetniku je bila odločitev vročena dne 27. junija 1996.

10. Dne 3. julija 1996 je pritožnik plačal stroške postopka v višini 5.361,49 DEM.

11. Dne 26. avgusta 1996 je tožena stranka vložila ugovor zoper sklep o izvršbi z dne 21. junija 1996. Na podlagi tega ugovora je zadeva dobila značaj gospodarskega spora.

12. Pritožnik je predsedniku okrožnega sodišča med drugim predlagal pospešeno obravnavo zadeve.

13. Dne 11. junija 1997 je okrožno sodišče opravilo narok. Pritožnik je bil na naroku prisoten, medtem ko se tožena stranka ni pojavila.

14. Julija 1997 je tožena stranka svojemu odvetniku odpovedala pooblastilo za zastopanje.

15. Dne 17. marca 1998 je pritožnik odpovedal pooblastilo za zastopanje svojemu odvetniku. Njegov odvetnik je dne 23. marca 1998 o tem obvestil sodišče. V tem pismu je kot pritožnikovo prebivališče navedel Ljubljano v Sloveniji.

16. Dne 6. aprila 1998, 15. marca in 12. decembra 2000 so bili opravljeni naroki. Prisotna ni bila nobena od strank. Vabila pritožniku so bila poslana v Avstrijo, a se je eno vrnilo z oznako »preseljen«.

17. Poleg tega je dne 15. marca 2000 sodišče zavrnilo pritožnikov predlog, da se ga oprosti plačila stroškov postopka. Družba TAD Europe Corporation KERIN je bila dne 29. februarja 2000 izbrisana iz sodnega registra.

18. Dne 12. decembra 2000 se je sodišče odločilo, da vabilo na nov narok objavi v prostorih sodišča. Dne 14. decembra je Okrožno sodišče v Ljubljani Okrajnemu

sodišču v Kamniku naložilo, naj toženi stranki vroči vabilo na obravnavo. Prav tako je bila obveščena, da lahko vabilo dvigne v naslednjih 15 dneh.

19. Končno je bil dne 16. januarja 2001 opravljen zadnji narok, na katerem se ni pojavila nobena od strank. Glede na to, da se na zadnjih dveh narokih ni pojavila nobena od strank, je sodišče štelo, da je tožnica umaknila zahtevek in razveljavilo sklep z dne 21. junija 1996. Odločitev je bila objavljena v prostorih sodišča.

20. Odločitev je dne 18. aprila 2001 postala pravnomočna.

B. Postopek na okrožnem državnem tožilstvu

21. Dne 19. julija 1999 je pritožnik na ljubljanskem okrožnem državnem tožilstvu zoper lastnika dolžniškega podjetja vložil tudi ovadbo zaradi prevare.

22. Dne 20. novembra 2000 je policija pripravila poročilo v zvezi z vložitvijo ovadbe.

23. Dne 15. junija 2001 je okrožni državni tožilec v Ljubljani pritožnika pozval, naj predloži dodatne podatke v zvezi z zgoraj opisanim postopkom izvršbe. Dne 27. junija 2001 je pritožnik odgovoril na njegov poziv.

24. Dne 12. aprila 2002 je pritožnik še enkrat dopolnil ovadbo.

25. Dne 27. decembra 2001 je okrožno državno tožilstvo v Ljubljani okrožnemu sodišču predlagalo, naj začne preiskavo.

26. Dne 27. avgusta 2002 se je okrožno sodišče odločilo začeti preiskavo.

27. Postopek pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani še traja.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

29. Pritožnika sta se pritožila zaradi predolgega trajanja postopka. Sklicevala sta se na 1. odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih (...) v razumnem roku odloča (...) sodišče.«

30. Vsebina njune pritožbe se je nanašala tudi na neučinkovitost pravnih sredstev, ki so v Sloveniji na voljo v zvezi s predolgim trajanjem sodnih postopkov. Člen 13 Konvencije se glasi:

« Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti. »

A. Sprejemljivost

31. Vlada se je sklicevala na neizčrpanje domačih pravnih sredstev. Zlasti je poudarila, da pritožnica ni bila stranka v postopku, ki ga je njen mož sprožil dne 21. junija 1996.

28. Pritožnika sta tem navedbam ugovarjala. Na splošno naj pravna sredstva, ki so na voljo v Sloveniji, ne bi bila učinkovita.

29. Sodišče ugotavlja, da je bil v postopku pred domačimi sodišči stranka le pritožnik. V skladu s tem razsoja, da pritožnica v smislu 1. odstavka 34. člena Konvencije ne more biti žrtev zatrjevanje kršitve 1. odstavka 6. člena v zvezi s 13. členom Konvencije. Njena pritožba *ratione personae* ni v skladu s konvencijskimi določbami v smislu 3. odstavka 35. člena in jo je treba na podlagi 4. odstavka 35. člena zavrniti.

30. V zvezi s pritožnikom Sodišče ugotavlja, da je ta del pritožbe podoben zadevama Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji (odl.), št. 42320/98, z dne 2. oktobra 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, z dne 6. oktobra 2005).

V teh zadevah je Sodišče zavrnilo vladin ugovor neizčrpanja domačih pravnih sredstev, saj je ocenilo, da sredstva, ki so jih imeli pritožniki na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče ponovno poudarja, da je v sodbi v zadevi Lukenda proti Sloveniji ugotovilo, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje ter pomanjkljive učinkovitosti v delovanju sodnega sistema.

31. V tej zadevi Sodišče meni, da vlada ni predložila nobenega prepričljivega dokaza, na podlagi katerega bi bilo mogoče razlikovati med obravnavano in predhodnimi zadevami in tako odstopiti od ustaljene sodne prakse.

36. Zato Sodišče ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu 3. odstavka 35. člena Konvencije. Poleg tega je ni mogoče razglasiti za nesprejemljivo na nobeni drugi podlagi. Pritožba se torej sprejme v obravnavo..

B. Vsebina

1. Prvi odstavek 6. člena Konvencije

37. Doba, ki jo je treba upoštevati, je pričela teči 21. junija 1996, na dan, ko je pritožnik sprožil postopek pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani, zaključila pa se je 16. januarja 2001, na dan, ko je ta sodišče zaključilo postopek. Postopek na eni sodni instanci je tako trajal približno štiri leta in sedem mesecev.

38. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka presojati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in pristojnih organov ter pomena, ki ga ima zadeva za pritožnika (glej, med drugim, sodbo v zadevi Frydlender proti Franciji, [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

39. Kar zadeva pritožnikovo ravnanje, je Vlada v svojih stališčih navedla, da leta 1998 ne pritožnik ne njegov odvetnik sodišča prve stopnje nista pravilno obvestila o spremembi pritožnikovega naslova, ter da je slednji zato odgovoren za trajanje

postopka.

40. Sodišče najprej ocenjuje, da je spis vseboval dovolj podatkov, da bi sodišče pritožniku lahko vročilo vabila na obravnave in tako zagotovilo dobro vodenje postopka. S tem v zvezi ponovno poudarja, da izvrševanje posamezne pravice, če naj bo to praktično in učinkovito in ne zgolj teoretično, ne sme biti odvisno od izpolnjevanja pretirano formalističnih pogojev (glej, *mutatis mutandis*, sodbi v zadevah Lala in Pelladoah proti Nizozemski z dne 22. septembra 1994, Serija A, št. 297-A in B, odstavka 34 oziroma 41).

41. Po obravnavi celote predloženega gradiva in ob upoštevanju svoje sodne prakse s tega področja Sodišče ocenjuje, da je trajanje sodnega postopka pred sodiščem prve stopnje v obravnavani zadevi predolgo in ne izpolnjuje zahteve po »razumnem roku«.

42. Glede na navedeno je prišlo do kršitve 1. odstavka 6. člena Konvencije.

2. 13. člen Konvencije

43. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovita pravna sredstva pred domačimi oblastmi, s katerimi je mogoče uveljavljati kršitve zahteve po sojenju v razumnem roku iz 1. odstavka 6. člena (glej sodbo v zadevi Kudła proti Poljski [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče poudarja, da je že v predhodnih zadevah (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi Lukenda) zavrnilo vladine ugovore in navedbe, tudi v tej zadevi pa ni našlo razlogov, ki bi vodili k drugačnim zaključkom.

44. Zato Sodišče ocenjuje, da je v tej zadevi prišlo do kršitve 13. člena, saj pritožnikoma v domačem pravnem redu ni bilo na voljo nobeno pravno sredstvo, s pomočjo katerega bi lahko uveljavljala kršitve pravice, da se o njuni zadevi odloči v razumnem roku v smislu 1. odstavka 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

45. Člen 41 Konvencije se glasi:

«Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.»

A. Škoda

46. Pritožnika sta zahtevala 4.090.335,05 evrov (EUR) iz naslova nepremoženjske škode in 7.112.566,75 EUR iz naslova materialne škode

47. Vlada je njunemu zahtevku oporekala.

48. V zvezi z zahtevkom iz naslova premoženjske škode. Sodišče ni ugotovilo vzročne zveze med ugotovljenimi kršitvami in zatrjevano finančno škodo. Ta del zahtevka zato zavrača.

49. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik zagotovo utrpel določeno nepremoženjsko

škodo. V skladu z načelom pravičnosti se mu zato iz tega naslova prisodi 3.200 EUR.

B. Stroški

50. Pritožnika sta prav tako zahtevala nadomestilo za stroške, ki sta jih imela v postopku pred Sodiščem, vendar nista navedla njihove višine.

51. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povračila stroškov le v obsegu, v kakršnem je dokazano, da so dejansko nastali, bili nujni ter njihova višina razumna. Sodišče zato ob upoštevanju predloženih podatkov in zgoraj navedenih meril v obravnavani zadevi ocenjuje, da je za postopek pred Sodiščem v obravnavani zadevi pritožniku razumno prisoditi znesek 300 EUR.

C. Zamudne obresti

52. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, povišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. ugotavlja, da je pritožba v delu, v katerem se nanaša na pritožnika, sprejemljiva, v ostalem pa nesprejemljiva,

2. razsoja, da je prišlo do kršitve 1. odstavka 6. člena Konvencije,

3. razsoja, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije,

4. razsoja

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane ta sodba dokončna, v skladu z 2. odstavkom 44. člena Konvencije plačati 3.200 EUR (tristoč dvesto evrov) za nepremoženjsko škodo in 300 EUR (tristo evrov) za stroške, poleg tega pa tudi vsoto, ki bi jo bilo treba morebiti poravnati iz naslova davkov,

b) da se od izteka treh mesecev pa do poplačila na navedene zneske obračunava linearna obrestna mera po stopnji, enaki veljavni mejni obrestni meri Evropske centralne banke za to obdobje, čemur se prištejejo tri odstotne točke.

5. zavrača preostale zahteve iz naslova pravičnega zadoščenja.

Sodba se izda v francoskem jeziku, pisna obvestila na podlagi 2. in 3. odstavka 77. člena Poslovnika se pošljejo dne 29. junija 2006.

Vincent Berger John Hedigan

Sodni tajnik Predsednik